

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep,
0030 Oslo

Din ref./Deres ref:
2007/04536 ME/ME2 LAB:elt

Min ref./Vår ref:
SKM/TMN

Beivi/Dato:
26.03.2008

Norgga Sámiid Riikkasearvi gulaskuddancealkámuš sámi aviisadoarjagiid láhkaásahusaid nuppástuhttima birra

Norgga Sámiid Riikkasearvi muittuha ahte sámi aviissaid doarjjaortnegiid nuppásteapmi lea hui dehálaš ášši sápmelaččaide ja sámi servodahkii. Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) lea guhká bargan dainna ulbmiliin ahte oččošeimmet beaivválaš sámi aviissaid. Min mielas beaivválaš sámi aviisa lea dehálaš sámi servodaga ovdánahttimis danne go ovdánahtta demokratiija ja addá vejolašvuoda digaštallat ja čuvget áššiid. Beaivválaš sámi aviisa maid nannešii sámegiela ja sámi servodatdigaštallama muđui.

Norgga Sámiid Riikkasearvi deattuha hui dehálažžan oažžut iežamet gillii beaivválaš varas ođđasiid mat čilgejit áššiid sámi oainnu mielde.

Mii leat hui duhtavaččat go beaivválaš sámegielaviisa lea boađi boađi, namalassii Ávvir. Dárogiel sámi aviisa Ságat lea maid áigumin almmuhit aviissa beaivválaččat, ja dat lea illudahtti. Dát buorit nuppásteamit bohte das go sámi aviissaid doarjjaortnegiid láhkaásahus ođasmahttojuvvo.

Norgga Sámiid Riikkasearvi dattege vuorrástuvvá go sámegiella ii geavahuvvo mediaservodagas nu olu go galggašii. Nuppi dáfus lea hui illudahtti go NRK Sámi Radio sádde beaivválaš sámi TV-ođđasiid davvisámegillii. Sámi TV-ođđasat leat hui mávssolaččat sápmelaččaide, ja davviriikkalaš ovttasbargu lea áibbas buorre. Julevsámegiella ja lullisámegiella galggašii gal dattege gullot eambbo. Norgga Sámiid Riikkasearvi diehtá Sámi Radio oččoda lullisámi ja julevsámi journalistaid vai dát suopmanat gullošedje eambbo ja dán barggus galggašii boahtit boađus oalle

Norgga Sámiid Riikkasearvi - Norske Samers Riksforbund

Postboks 173	Telefon	78 48 69 55	Bankgiro	4901.10.15084	Mobil:	99 36 52 57
N-9521 GUOVDAGEAIDNU	Telefaks	78 48 69 88	Org.Nr	971 481 463	E-post	nsr@nsr.no

fargga, nu lea min mielas dehálaš. Dattege leat mii oalle beahtahallan danne go NRK Sámi Radio lea vuoruhan duššefal dárogillii čállit interneahhtasiidduide www.nrk.no/sami. Norgga Sámiid Riikkasearvi ballá dakkár vuouhanpolitihkka čuohcá sámegillii, eatge mii doarjjo dakkár vuoruheami.

Norgga Sámiid Riikkasearvi oaivvilda hirbmat dehálažžan ahte preassadoarjja hábmejuvvo dan láhkái ahte njuolgga doarju sámegiela geavaheami – nu ahte mediat vuoruhit sámegiela vaikko livčče soames váttisvuođat sámegiela geavaheamis ođasgaskkusteamis. Váttisvuohta sáhtte ovdamearkka dihte leat márkandilli danne go eai leat nu hirbmat ollu geahččit ja lohkkat sámegielas. NSR muittuha ahte vaikko vel ležžet ge vánit lohkkat ja geahččit, de máhttá sullii okta golbma sápmelaččas eatnigiela ja nuppit leat dáruiduhttima geažil massán giela. Sámegielagiin máhttet sullii okta njealját oassi lohkat ja čállit iežaset giela. Dasto eai báze sámegiela čállosiin beare galle lohkki. Dasto leat maid vánit olbmot geat dingojit áviissa. Dasto leat maid vánit olbmot geat lohket áviissa, ja de eai beroš almmuheaddjit nu sakka áviissas ja áviisa báhcá vánit almmuheddjiiguin go dárogielat áviisa. Vaikko guokke sámegielaviisa leat šaddan oktan, de eai leat almmuhussisaboađut duppalastojuvvon. NSR maid muittuha hui váttisin leat gávdnat oahppan journalistaid ja eará bargiid sámegiela ođasbargui. Dasto váilot sierra IKT-bargoneavvut sámegiela almmuhusaide. Muittuhit movt sámi ođasbuvttadeaddjit bákkus fertejit geavahit ollu resurssaid ođđasiid ráhkadit ja jorgalit – diekkár bargguid maid dárogielaviissat eai dárbbas bargat. Ovdamearkka dihte jorgala sámegielaviisa lohkkidreivviid mat leat dehálaš oassin ealli servodatdigaštallamis, almmuhusaid jorgalit ja TV-dieđuid ja nu ain viidáseappot. NSR mielas doarjjortegat berrejit vuhtii váldit dáid áššiid jos doarjjaortnegiiguin galgá oažžut lasi ođđasiid sámegillii, sihke davvi-, julev- ja lullisámegillii.

Norgga Sámiid Riikkasearvvi mielas berre vuoruhit ja addit lasi ruđaid daidda mediaide mat vuoruhit sámegiela – buot sámi suopmaniid – ja min mielas sii leat almmolaš doarjagiid váldoulbmiljoavku. Sámegiela geavaheapmi lea sámi kultuvra vuodđu. Dáruiduhttinpolitihkka lea váikkuhan hui ollu – danne go váldojurdda leai sámegiela hávkadit. Doarjjaortnega deháleamos ulbmil ferte leat ovdánahttit ja seailuhit sámegiela.

Ođasgaskkusteapmi hukse sámi servodaga demokratiija, ja erenoamážit sámi ođđasat dárogillii, ja dat leat dieđusge maid dehálaččat otná sámi servodagas. Norgga Sámiid Riikkasearvi illuda go mediat mat čállet sámi áššiid birra dárogillii lassánit, ja dát positiivlaš lassáneapmi orru leamen bistán mánja jagi. Mis lea buorre doaivva ahte sámi media nagoda leat seammá dásis go media muđui ja nagoda nannet iežaset doaimma ja gávdnat birgenlági ja sisaboađu vai ii dárbbas birget duššefal almmolaš doarjagiin. Norgga Sámiid Riikkasearvi oaivvilda dárogiel sámi beaivválaš áviisa livččii dehálaš sámi servodahkii vai servodatdigaštallan eallá ja ođđasat olahit sámi eanetlogu. Min mielas lea buorre go gulaskuddanevttohusas lea áigumuš nannet maiddái dáid mediaid ja min mielas doarjja lea buorre vaikko vuodđodoarjja ja rievddadeaddji doarjja rievdaduvvo dan guvlui ahte sámegielodđasat galget lassánit.

Evttohuuvvon nuppástusaid mielde, de galgá sámegiella ain leat doarjjaortnegiid bajimus mihttomearri, ja Norgga Sámiid Riikkasearvi lea hui duhtavaš dainna. NSR áiggošii vel eambbo čalmmustahttit davvi-, lulli- ja julevsámegielodđasiid gaskkusteami ja áiggošii ahte doarjjaortnegat lasihivčče sámegielodđasiid. Rievddadeaddji doarjaga mii juolluduvvo mađe mielde media geavaha sámegiela galggašii lasihuvvot 20 proseanttain, vrd, evttohusa § 7 goalmát lađas. NSR mielas livččii dehálaš maŋŋil árvoštallat ja guorahallat lasihivččii go dákkár nuppástus sámegiela geavaheami. Ulbmil livččii ahte eambbo mediat dađistaga geavahišgohtet sámegiela.

Norgga Sámiid Riikkasearvvi mielas nuppástusevttohus § 8 mii čilge lullisámegiela geavaheami ođđasiin lea sihke buorre ja riehta. Muhto mii čujuhit gal ahte 2% ollislaš rámmas orru leamen liiggás unnán. Lullisámegiela ja julevsámegiela geavaheami galggašii lasihit sihke daid mediain mat dál geavahit davvisámegiela, ja daid mediain mat dál gaskkustit sámi ođđasiid dárogillii. Dan sáhtášii oažžut áigái jos lasihivččii doarjaga juste dáidda ulbmiliidda. Preassadoarjja berre veahkehit nannet lulli- ja julevsámegielat ođasgaskkusteami dakkár vugiin ahte sáhtta plánat guhkesáiggebargguid logi jagi ovddasguvlui. Danne Norgga Sámiid Riikkasearvi evttoha ođasmahttit dán čuoggá jámma boahktevaš jagiid ja čuovvut dárkilit mielde galle lulli- ja julevsámegielsiiddu čállojuvvojit.

Go lea Nuorttanásttes sáhká, de Norgga Sámiid Riikkasearvi čujuha áigečállaga guhkes áiggi árbevieruide. Nuorttanástte lei vuosttaš áigečála sámegillii ja lea čállán sámegillii dan rájes go almmuhuvvui. Eahpitkeahhtá dehálaš bistevas kanála. Norgga Sámiid Riikkasearvi doarju lasihit doarjaga Nuorttanastái dálá preassadoarjjaortnega bokte. Lasáhus ferte leat dan mađe ahte Nuorttanástte sáhtta joatkit sámegillii čállit vuoinjalaš ságaid. Dálá unnánaš doarjaga 250.000 berrešii lasihit.

Høringsuttalelse fra Norske Samers Riksforbund til utkast til endringer i forskrift om tilskudd til samiske aviser

Norske Samers Riksforbund vil gi uttrykk for at endringer i forskrift om tilskudd til samiske aviser er en svært viktig sak for samene og det samiske samfunnet. Norske Samers Riksforbund (NSR) har over lengre tid hatt som mål å få realisert samiske dagsaviser. Vi mener dette er grunnleggende viktig for utviklingen av samfunnet generelt både i lys av demokratiutvikling gjennom en kritisk og kvalitativ presse, men også i forhold til styrking av den samiske samfunnsdebatten og generelt i forhold til samisk språkutvikling.

Norske Samers Riksforbund vil i denne sammenhengen særlig vektlegge behovet for den samiske befolkningen å få presentert daglig nyheter og nyhetsstoff formidlet på eget språk sett fra et samisk ståsted.

Vi er derfor meget tilfreds med den siste tidens utvikling i forhold til samiske aviser hvor det er bebudet at det skal realiseres en samiskspråklig dagsavis, nemlig Ávvir. At også den norskspråklige avisen Ságat også satser på daglige utgivelser er gledelig.

Grunnen til denne utviklingen er blant annet at man nå får endringer i forskriften om tilskudd til samiske aviser.

Norske Samers Riksforbund er likevel bekymret for utviklingen hva angår bruk av samisk språk i mediesamfunnet som eksisterer i dag. På den positive siden er det nå et tilbud om daglige tv-nyheter fra NRK Sámi Radio på nordsamisk. Dette har en enorm betydning for samene generelt, og det at redaksjonen er et samarbeid mellom flere nordiske medieforetak er utmerket. Bruken av sørsamisk og lulesamisk i denne sammenhengen er likevel et forhold som må styrkes. Norske Samers Riksforbund er kjent med at man arbeider med å få journalister engasjert slik at bruken av sørsamisk og lulesamisk styrkes, og det er svært viktig at dette arbeidet resulterer i en fortgang i utviklingen for å styrke bruken av sør- og lulesamisk. Det er likevel svært skuffende å registrere at NRK Sámi Radio har prioritert å formidle nyheter hovedsakelig på norsk på nettsidene www.nrk.no/sami. Norske Samers Riksforbund frykter at resultatene av denne prioriteringspolitikken uunngåelig må bli at bruken av norsk styrkes på bekostning av samisk, og det er en utvikling som vi ikke støtter.

På denne bakgrunnen mener Norske Samers Riksforbund at det er overmåte viktig at pressestøtteordningene hva angår avisene direkte stimulerer til bruk av samisk språk på en måte som gjør at medieaktørene vil prioritere bruk av samisk til tross for eventuelle andre vanskeligheter knyttet til bruk av samisk språk i nyhetsformidlingen. Slike forhold er for eksempel at markedssituasjonen er dramatisk annerledes for medieaktører som benytter samisk i nyhetsformidlingen. NSR vil påpeke at antallet potensielle lesere på samisk er færre, omtrent en av tre samer behersker eget morsmål på grunn av omfattende fornorsking og av disse er det slik at en fjerdedel kan lese og skrive eget språk. En naturlig konsekvens er dermed at samiskspråklige publikasjoner har et meget begrenset marked. Konsekvensen er naturlig nok færre abonnenter. For det andre dreier det seg om at det begrensede lesergrunnlaget også gjør avisene mindre attraktive for annonsører. Dette innebærer mindre annonseinntekter enn norskspråklige aviser. At to samiskspråklige aviser nå er blitt en betyr heller ikke at den ene avisas annonseinntekter er doblet. NSR vil videre vise til at det er vanskeligheter med å finne kvalifisert personell til arbeidet med nyhetsformidling på samisk. Det eksisterer også problemer med spesialtilpassede IKT-arbeidsverktøy for samiskspråklig publisering. Vi vil peke på at man i forhold til samiskspråklig nyhetsformidling må bruke mange ressurser på tilvirking og oversetting av annet materiale som norskspråklige aviser ikke behøver å benytte ressurser på. Det gjelder for eksempel oversetting av leserbrev som utgjør en viktig del av en vital og god samfunnsdebatt, oversetting av annonser og TV-annonser mv. NSR mener at støtteordningene må ta hensyn til disse forholdene om man skal oppnå en økende grad av nyhetsformidling på samisk, både nord-, lule- og sørsamisk.

Norske Samers Riksforbund mener derfor at medieaktører som prioriterer bruk av samisk – alle målformer – fortsatt må være den viktigste kjernemålgruppe for tilskuddsordningene fra det offentlige. Bruk av samisk språk er et fundament for den samiske kulturen. Den aktive politikken for å fornorske samene hadde derfor stor effekt – i kjernen for denne politiske ide lå blant annet det forhold at samisk språk

skulle kveles. Støtteordninger som dette må derfor ha som et av de viktigste målene å sikre at samisk språk utvikles og videreføres.

Når det gjelder nyhetsformidling for å bygge det samiske demokratiet, og da særlig nyhetsformidling om samiske forhold på norsk, så er dette selvsagt også svært viktig for det samiske samfunnet i dag. Norske Samers Riksforbund registrerer med glede at medieaktører som formidler skriftlig om samiske forhold på norsk opplever opplagsøkning, og at denne økningen ser ut til å være positiv og har vedvart over flere år. Det gir oss håp om en utvikling hvor medieaktørene i større grad stiller på linje med andre medieaktører i samfunnet for øvrig, med mulighet for å styrke eget fundament og drift gjennom et enda mer differensiert inntektsgrunnlag også utover det offentlige tilskuddsordninger tilbyr. Norske Samers Riksforbund mener generelt at en norskspråklig samisk dagsavis er en viktig milepæl for det samiske samfunnet og at dette er nødvendig for å ivareta samfunnsdebatten og nyhetsformidlingen også for flertallet av samer. At rammebetingelsene for slike aktører styrkes gjennom forslaget som er ute på høring oppfatter vi dog som positivt, og vi mener at denne styrkingen fortsatt vil være et faktum selv om man endrer forholdet mellom grunnstøtte og variabelt tilskudd for å oppnå større grad av samiskspråklig nyhetsformidling og samfunnsdebatt.

Slik forslaget til endringer i forskrift om støtte til samiske aviser nå foreligger, er Norske Samers Riksforbund fornøyd med at nyhetsformidling på samisk fortsatt må være en overordnet målsetning med støtteordningen. NSR ønsker et enda sterkere fokus på viktigheten av nyhetsformidling på nord-, sør- og lulesamisk, og vil at tilskuddsordningene bidrar til en økende grad av nyhetsformidling på samisk. Dette kan man oppnå ved at man øker den variable delen av produksjonstilskuddet som gis på basis av samisk språk til 20% jfr. forslaget §7 tredje ledd. NSR mener at det vil være viktig å evaluere om intensjonen med øket bruk av samisk språk i nyhetsformidlingen kan oppnås ved en slik endring. Målet må være at flere medieaktører vil formidle nyheter på samisk på sikt.

Norske Samers Riksforbund mener at endringsforslaget som angår §8 i forskriften hvor bruk av sørsamisk til nyhetsformidling er både riktig og nødvendig. Likevel vil vi påpeke at 2% av rammen til dette formålet er svært lite. Målet må være å øke bruken av sørsamisk og lulesamisk både i forhold til de medieaktørene som formidler hovedsakelig på nordsamisk i dag og de øvrige medieaktører som formidler samiske nyheter på norsk. Måten man kan få dette til på – er en økning av støtteordningens rammer på dette punktet. Hovedfokus for videreutvikling av pressestøtteordningen for samiske aviser bør derfor fokusere på å forbedre situasjonen for sør- og lulesamisk nyhetsformidling på en forutsigelig og kontinuerlig måte de nærmeste ti årene. Derfor imøteser Norske Samers Riksforbund en revidering av regelverket på dette punktet jevnlig i årene fremover med fokus på økning av antallet nyhetssider produsert på sørsamisk og lulesamisk.

Når det gjelder Nuorttanáste, så vil Norske Samers Riksforbund peke på tidsskriftets lange tradisjoner som den første publikasjon på samisk. At tidsskriftet er viktig samt at det representerer en ubrutt samisk skriftlig formidlingskanal er hevet

over enhver tvil. Norske Samers Riksforbund støtter derfor at Nuorttanástte bør få en økning i støtten som de oppnår gjennom eksisterende pressestøtteordning. Økningen bør være slik at Nuorttanástte kan utvikle seg samt at man fortsatt kan drive skriftlig formidling på samisk innenfor sitt område for fremtiden. NSR vil peke på at støtten på kroner 250.000 i dagens samfunn i hovedsak representerer en symbolsk støtte, og at et mål må være at summen økes vesentlig.

Dearvuodat/Med vennlig hilsen

Silje Karine Muotka
NSR jodiheaddji /NSRs leder

Thomas Myrnes Nygård
čallingottijodiheaddji/Sekretariatsleder

Mánngus /Kopi:

- NSRs sametingsgruppe v/ Aili Keskitalo
- Sámediggi/Sametinget
- Statssekretær for samiske saker Raimo Valle